

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - 4216876
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

29 Temmuz 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

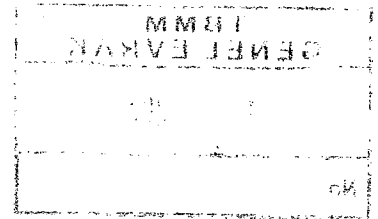
Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (6 Adet, 6 Sayfa)
- Cevap Yazısı (81 Adet, 124 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜDA KAYA'NIN
TBMM 7/66351 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Erzincan ili, İliç ilçesi, Çöpler Köyünde bulunan Türkiye'nin ikinci büyük altın madeni Çöpler altın madeni üç kat daha genişletilmek isteniyor. Yüzde 80'i Kanadalı Alacer Gold şirketine Yüzde 20'si iktidara yakın Çalık Holding'e ait şirketine ait olan maden sahası ve atık havuzlarında üç kat kapasite artışı yapmak için ÇED Olumlu raporu aldı Bakanlıktan. Fırat Havzası üzerinde, Fırat Nehri'nin 300 metre dibinde kurulu siyanürlü atık havuzları ve yüzlerce metre derinliğinde maden çukurları ile doğa ve yaşam tehdit etmektedir. Tunceli, Malatya, Sivas Divriği'ye kadar genişleyecek projenin büyütülmesi, Fırat'ın aktığı tüm Anadolu'nun, Mezopotamya'nın en büyük sorununu oluşturmaktadır.

Yaklaşık 600 futbol sahası büyüklüğünde siyanür ve sülfürik asitli atık çıkaracağı düşünülen madende, günde 80 ton kullanılan siyanür olduğu ve heyelan sonucunda zeminindeki membran koruyucunun yırtıldığı ve siyanürün bu yırtıktan toprağa karıştığı iddia edilmektedir. Şebeke sularındaki civa düzeyinin artışının atık havuzlarıyla ilişkili olduğu atık depo alanlarında gerçekleşen sızıntı ve taşmalar sonucunda suya ve toprağa kadmiyum karıştığı bilimsel çalışmalarla belirlenmiştir. Soluma, su ve gıdanın tüketilmesi yoluyla vücuda alınan siyanür ve diğer ağır metaller nedeniyle tüm canlılarda akut ve kronik zehirlenme, kansızlık, kalp yetmezliği, kanser, böbrek yetmezliği, akıl hastalıkları ve anormal doğumlar görülmektedir. Bu bağlamda;

- 1) Yaklaşık 600 futbol sahası büyüklüğündeki yığın Üç sahasında heyelan olduğu ve heyelan sonucunda sahanın zeminindeki membran koruyucunun yırtıldığı ve bu yırtığın da bulunamadığı iddiaları doğru mudur?
- 2) Madende günde 80 ton kullanılan siyanür olduğuna göre, iddia edilen yırtıktan toprağa karışmış ve karışmaya devam eden siyanür oranı belirlenmiş midir?
- 3) Bu yaşanan felaket ile tonlarca siyanür yeraltı sularına karışarak, Fırat'ın bir kolu olan Karasu Nehrinden tüm GAP bölgesine siyanür taşıyıp taşımadığı denetlenmiş midir?
- 4) Bahsi geçen maden Firmalarının devletle yapılan sözleşme detayları nelerdir?
- 5) Söz konusu alanda yürütülen madencilik faaliyetlerinin salacağı zehirli maddelerin, içme sularına ve yoğun yerleşim alanlarına hem de Fırat nehrine karışmasına karşı bir önlem var mıdır?

CEVAP:

Erzincan İli, İliç İlçesi, Çöpler Köyü Mevkiinde Anagold Madencilik tarafından işletilmekte olan maden sahasında; açık ocak madencilik metoduyla çıkartılan kompleks cevher, yığın liçi yöntemiyle, yığın liçi ile işlenemeyen oksitli cevher dışındaki sülfür oranı yüksek cevher tank liçi yöntemiyle işlenmektedir. Maden sahasında faaliyet sırasında izlenecek tüm parametreler, izleme sıklıkları ve alınacak tüm önlemler; ÇED Sürecinde belirlenmiş olup, Bakanlığımızca takip edilmekte ve değerlendirilmektedir. Maden sahası içinde ve civar köylerde ÇED taahhüdü olarak 7 ayrı noktada sürekli HCN (Hidrojen Siyanür) gazı ölçümleri gerçekleştirilmekte ve bu ölçümler kayıt altına alınmaktadır. Bugüne kadar bu alanlarda HCN (Hidrojen Siyanür) oluşumu gözlemlenmemiştir. Bu detektörlere ek olarak proses alanlarında ayrıca İş Güvenliği maksatlı olarak işletilen 49 adet sabit HCN (Hidrojen Siyanür) detektörü daha mevcuttur. Tesiste toplam 26 adet baca bulunmakta olup, tüm izlemeler belirlenen periyotlarda ve belirlenen parametreler için yapılmaktadır. İki (2) adet boiler bacasında SEÖS (Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemi) kurulu olup tesis çalıştığı sürece online veri alınarak izlenmektedir. Tesiste mevcut bulunan evaporasyon üniteleri sahadan kaldırılmıştır.

Bakanlığımızca konuya ilişkin olarak atık barajından alınan numunelerin analiz sonuçlarına göre, toplam Siyanür ölçümleri dedeksiyon limitinin altındadır. Yani söz konusu atık barajında siyanür tespit edilmemiştir. Tesise ait Maden Atığı Depolama alanından alıcı ortama herhangi bir atık su deşarjı söz konusu değildir. Her ay 19 adet yeraltı, kaynak, su deposu ve çeşmeden, 8 adet yüzey suyu noktasından örnekler alınmaktadır. Yeraltı suları ayda 1 kez, yüzey suları ise ayda 2 kez olmak üzere, örneklenmekte ve yurtiçi ve yurtdışındaki çeşitli çevre laboratuvarlarına analize gönderilmektedir.

Alanda sızdırmazlığa ilişkin gerekli tedbirlerin alındığı tespit edildikten sonra atık depolama izni verilmiştir. Söz konusu tesiste Bakanlığımız tarafından 10.03.2022 tarihinde yapılan denetim neticesinde, Çevre Kanununun 20 nci maddesinin (b) bendi kapsamında tesise 131.516 TL, 21.06.2022 tarihinde cevher sahasına ait boru hatlarındaki arıza sonucu meydana geldiği beyan edilen çevre kirliliğine istinaden ise aynı maddenin (v) bendi kapsamında 16 Milyon 441 Bin 440 TL para cezası uygulanmış ve Kanunun 15 inci maddesi gereğince de ilave çevresel iyileştirme çalışmaları tamamlanıncaya kadar Faaliyetin Durdurulması kararı alınmıştır.

Bunun yanı sıra; yapılan denetimler esnasında, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş Çevre Laboratuvarı tarafından analizlerin yapılması amacıyla Bakanlığımız gözetiminde gerekli numuneler alınmış ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun ilgili maddeleri uyarınca, Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gerekli tahkikat yapılmak üzere suç duyurusunda bulunulmuş olup, çevresel izleme çalışmaları ve denetimler sürdürülmek kaydıyla süreç titizlikle takip edilmektedir.